

Η απογραφή του Χριστού

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Οι Ρωμαίοι, όταν αποτελούσαν κράτος μόνοι τους, έκαναν απογραφή κάθε πέντε χρόνια. Όταν κατέκτησαν λαούς πολλούς και έγιναν μία αχανής αυτοκρατορία, επειδή ήταν δύσκολο να διοργανώνουν απογραφή κάθε πενταετία, τριπλασίασαν το διάστημα και το έκαναν δεκαπενταετία. Η απογραφή άρχιζε κάθε φορά με ένα διάταγμα του αυτοκράτορα. Ο ευαγγελιστής Λουκάς το διάταγμα αυτό το λέει στα ελληνικά «δόγμα». Οι πρώτες παγκόσμιες απογραφές άρχισαν επί του δευτέρου Ρωμαίου αυτοκράτορα Οκταβιανού Αυγούστου, ο οποίος μετά από πολλούς εξωτερικούς και εμφυλίους πολέμους επικράτησε ως μονάρχης όλου του γνωστού τότε κόσμου. Η πρώτη απογραφή στους Εβραίους συνέπεσε με τη γέννηση του Χριστού. Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία τότε περιλάμβανε πολλά έθνη. Ορισμένα από τα έθνη αυτά είχαν δικούς τους βασιλιάδες. Αλλά όλοι οι βασιλιάδες εκείνοι ήταν δούλοι του αυτοκράτορα της Ρώμης, ο οποίος ήταν βασιλιάς των βασιλιάδων και διόριζε ή απέλυε τους βασιλιάδες σαν ιδιωτικούς υπαλλήλους. Κατά τους χρόνους που γεννήθηκε ο Χριστός, είναι γνωστό σε όλους ότι αυτοκράτορας της Ρώμης ήταν ο Αύγουστος και βασιλιάς υποτελής των Εβραίων ο Ηρώδης.

Όπως κάθε δεκαπενταετία έτσι και τη φορά εκείνη, που η απογραφή εφαρμόστηκε

στον Ισραήλ για πρώτη φορά, ο Αύγουστος εξέδωσε διάταγμα να απογραφεί όλος σχεδόν ο γνωστός τότε κόσμος. «Εγένετο δε», γράφει ο ευαγγελιστής Λουκάς, που είναι ένας καταπληκτικός ιστορικός, «εν ταις ημέραις εκείναις εξήλθε δόγμα παρά Καίσαρος Αυγούστου απογράφεσθαι πάσαν την οικουμένην. Αύτη η απογραφή πρώτη εγένετο ηγεμονεύοντος της Συρίας Κυρηνίου». Κυρήνιος λεγόταν ο τότε Ρωμαίος γενικός διοικητής της Συρίας. Το Ρωμαϊκό κράτος χωριζόταν σε μεγάλα γεωγραφικά διαμερίσματα, όπως είναι σήμερα στη χώρα μας η Μακεδονία, η Ήπειρος, η Θεσσαλία κλπ. Η Συρία ήταν ένα τέτοιο διαμέρισμα. Τα διαμερίσματα αυτά χωρίζονταν σε άλλα μικρότερα, όπως περίπου είναι σήμερα οι νομοί. Η Παλαιστίνη ήταν νομός της Συρίας. Ο Ηρώδης ήταν υφιστάμενος του Κυρηνίου. Οι αρχαίοι, όταν ήθελαν να σημειώσουν τη χρονολογία, έγραφαν το όνομα του ηγεμόνα στις μέρες του οποίου συνέβαινε ένα γεγονός. Γι' αυτό και ο Λουκάς σημειώνει «ηγεμονεύοντος της Συρίας Κυρηνίου».

Στο διάταγμα του βασιλιά των βασιλιάδων Αυγούστου υπάκουαν όλοι. Έφευγαν από τις πόλεις, όπου κατοικούσαν, και πήγαιναν στην πόλη από την οποία κατάγονταν, για να απογραφούν όπως κάνουμε και μεις σήμερα, όταν ψηφίζουμε. «Και επορεύοντο πάντες απογράφεσθαι, έκαστος εις την ιδίαν πόλιν. Ανέβη δε και Ιωσήφ από της Γαλιλαίας εκ πόλεως Ναζαρέτ εις την Ιουδαίαν εις πόλιν Δαυίδ, ήτις καλείται Βηθλεέμ, διά το είναι αυτόν εξ οίκου και πατριάς Δαυίδ, απογράψασθαι συν Μαριάμ τη μεμνηστευμένη αυτώ γυναικί ούση εγκύω» (Λκ 2,3-5). Οι διαταγές ήταν αυστηρές, οι Ρωμαίοι αξιωματικοί επίσης αυστηροί. Κάθε καθυστέρηση ή απουσία τιμωρούνταν παραδειγματικά. Δεν γινόταν καμία εξαίρεση. Κόσμος πολύς κατέφθανε απ' όλες τις περιοχές στα κέντρα απογραφής. Κανείς δεν υπολόγιζε τις ταλαιπωρίες· έβαζε την οικογένεια του σε μία άμαξα ή, αν ήταν φτωχός, έβαζε τα άρρωστα και ανήλικα μέλη σε ένα - δύο άλογα και οι υπόλοιποι πεζοί πήγαιναν στην πατρική πόλη. Οι δρόμοι γεμάτοι από πλήθη. Τα πανδοχεία, τα ξενοδοχεία της εποχής εκείνης, δεν είχαν χώρο ούτε στη σκάλα ούτε στην αυλή. Εννοείται ότι τα αρχαία ξενοδοχεία δεν είχαν κρεβάτια ούτε στρώματα ούτε καν δωμάτια ατομικά. Ανάμεσα στο πλήθος ήταν και ο φτωχός Βηθλεεμίτης Ιωσήφ, που κατοικούσε χρόνια τώρα στη Ναζαρέτ. Πήγαινε να απογραφεί στη πατρίδα του· μαζί του ταλαιπωρούνταν και η απλοϊκή κόρη Μαριάμ, η έγκυος παρθένο, που βρισκόταν στις τελευταίες ημέρες της εγκυμοσύνης. Και αυτοί και ο Χριστός, που ήταν ακόμη στα σπλάγχνα της μητέρας του, πήγαιναν να απογραφούν σαν αντικείμενα της περιουσίας του Αυγούστου!

Μετά από τη ταλαιπωρία του ταξιδιού έφθασαν στη Βηθλεέμ και, όπως όλοι οι ταξιδιώτες, κατέλυσαν σε κάποιο πανδοχείο. Τα πανδοχεία διέθεταν μεγάλους χώρους όπου συνωστίζονταν οι πελάτες και κατακλίνονταν, αν μπορούσαν να κατακλιθούν, ο ένας δίπλα στον άλλο. Κοντά σε κάθε πανδοχείο υπήρχε

απαραίτητα ο στάβλος - όπως σήμερα κοντά στο ξενοδοχείο υπάρχει το πάρκιγκ - για να βρίσκουν εκεί τροφή και ανάπαυση τα μεταφορικά μέσα της εποχής, τα υποζύγια. Το βράδυ που έφθασε η αγία οικογένεια στη Βηθλεέμ, ιστορεί ο ευαγγελιστής Λουκάς, συμπληρώθηκαν οι μέρες να γεννήσει η Μαρία και γέννησε τον υιό της τον πρωτότοκο και τον σπαργάνωσε μέσα στο παχνί (του στάβλου), διότι «ουκ ην αυτοίς τόπος εν τω καταλύματι» (Λκ 2,7). Δεν υπήρχε στο πανδοχείο ιδιαίτερος τόπος για το έκτακτο γεγονός της γέννας και φυσικά δεν ήταν δυνατόν να γεννήσει η Παρθένος μπροστά σ' όλους τους ενοίκους του πανδοχείου. Έτσι το πρώτο κρεβατάκι στο οποίο ακούμπησαν το νεογέννητο Χριστό ήταν η φάτνη, το παχνί όπου ρίχνουν το άχυρο των ζώων, διότι δεν υπήρχε καθαρότερο μέρος. Την άλλη μέρα, ή τις άλλες, πήραν σειρά να απογραφούν. Και ο μεν Ιωσήφ δήλωσε ένα μέλος περισσότερο, ο δε Αύγουστος απέγραψε ένα δούλο περισσότερο. Ο ενανθρωπήσας Θεός γεννήθηκε δούλος, την ώρα που αγεληδόν γινόταν η καταμέτρηση των δούλων, και η πρώτη υποχρέωση της ζωής του ήταν να εξαγοράσει τον εαυτό του για ένα χρόνο. Τί ταπείνωση! Και ενώ αυτός ήταν ο βασιλιάς των βασιλιάδων της οικουμένης, άλλος κρατούσε φαινομενικά τη θέση του βασιλιά των βασιλιάδων, ο Αύγουστος· κι αυτός γεννήθηκε σαν κτήμα και μέρος της περιουσίας εκείνου. Ενώ ο Ιησούς ήταν ο βασιλιάς του Ισραήλ, ως υιός του Δαβίδ, και η γνησιότητα της καταγωγής του από τον Δαβίδ φαινόταν από τα έγγραφα της απογραφής, τα οποία τον υποχρέωσαν να απογραφεί στη πόλη του Δαβίδ Βηθλεέμ, εν τούτοις άλλος καθόταν ως τύραννος στο τράχηλο του Ισραήλ, ο Ιδουμαίος Ηρώδης, που όχι υιός του Δαβίδ δεν ήταν, αλλά ούτε Ισραηλίτης. Όταν γεννήθηκε ο αληθινός βασιλιάς του κόσμου, ο ένας βασιλιάς, ο Αύγουστος, τον απέγραψε ως κτήμα του και ο άλλος βασιλιάς, ο Ηρώδης, τον κυνηγούσε ως θύμα του, ήθελε να τον σφάξει.

Οι ποιητές της Εκκλησίας κάτω από το γεγονός της απογραφής βλέπουν μία άλλη απογραφή, πνευματική. Μονάρχησε ο Αύγουστος στη γη για να παύσει η πολυαρχία· ενανθρώπησε ο Χριστός, για να παύσει η πολυθεΐα. Απογράφηκαν οι λαοί με το διάταγμα του Καίσαρα Αυγούστου· επιγραφήκαμε οι πιστοί με το όνομα του Χριστού, πήραμε το όνομά του, για δικό μας, ονομαστήκαμε Χριστιανοί. Απογράφηκε ο Θεός ως δούλος του Αυγούστου, για να μας ελευθερώσει από τη δουλεία της αμαρτίας. Απογράφηκε ο Ιησούς στα φορολογικά βιβλία του Αυγούστου, για να πληρώνει χρηματικό φόρο· απογραφήκαμε και μείς στο βιβλίο της ζωής και προσφέρουμε «υπέρ την χρηματικήν φορολογίαν πλουτισμόν ορθοδό-ξου θεολογίας». Ακούμε τα υψηλά αυτά μελωδήματα στη γιορτή των Χριστουγέννων.

Άθλιοι όσοι απογράφονταν ως δούλοι του Καίσαρα Αυγούστου. Μακάριοι όσοι απογραφόμαστε ως δούλοι του παμβασιλέα Χριστού. Τρισάθλιοι όσοι πλήρωναν

φόρο σώματος στο μονάρχη Αύγουστο. Τρισευτυχισμένοι όσοι λυτρωθήκαμε ψυχικά και σωματικά με το αίμα του αιωνίου μονάρχη Ιησού και πληρώνουμε σ' αυτόν φόρο πίστεως. Απολαμβάνουμε την ευλογία αυτή, διότι ο Ιησούς υπέφερε την αθλιότητα εκείνη.

Πηγή: Στέργιου Ν. Σάκκου, «Ο Θεός στη γη μας», Έκδοσις Ο.Χ.Α. Απολύτρωσις, Θεσσαλονίκη 2005.